Lietas arhīva Nr. CA-0178-22/12
ECLI:LV:ZAT:2022:0406.C73435920.12.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Aizkrauklē, 2022.gada 6.aprīlī

Zemgales apgabaltiesa
šādā sastāvā: Tiesnese referente tiesnese Inese Belicka,
tiesnese Inese Skudra, tiesnesis Elmārs Lenšs
ievērojot Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.pantu, rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ prasībā pret /pers. B/ par laulības šķiršanu un uzturlīdzekļu piedziņu un /pers. B/ pretprasībā pret /pers. A/ par laulāto kopīgo mantu un tās sadali, kas Zemgales apgabaltiesā saņemta sakarā ar /pers. B/ apelācijas sūdzību par Zemgales rajona tiesas 2021.gada 22.novembra spriedumu.

Aprakstošā daļa

[1] /pers. A/ cēla tiesā prasību pret /pers. B/ par laulības šķiršanu un uzturlīdzekļu piedziņu.

Prasītāja lūdz šķirt laulību ar atbildētāju, kas noslēgta /datums//vieta/ pilsētas dzimtsarakstu nodaļā ar reģistra ierakstu Nr./numurs/. Pēc laulības šķiršanas lūdz saglabāt laulības laikā iegūto uzvārdu "/Uzvārds/".

Lūdz piedzīt prasītājas labā no atbildētāja ikmēnesi, sākot ar prasības iesniegšanu tiesā, uzturlīdzekļus bērnu /pers. C/ un /pers. D/ uzturam 30% apmērā no Latvijas Republikā noteiktās minimālās darba algas jeb 129 *euro* līdz bērnu pilngadībai.

Prasība pamatota ar Civillikuma 71., 72., 73., 74.panta pirmās daļas 1.punktu, 177., 179.pantu.

[2] Atbildētājs/pers. B/ tiesā iesniedza pretprasību, kurā lūdz: 1) noteikt nepilngadīgo meitu dzīves vietu pie tēva; 2) atzīt par laulāto kopīgo mantu nekustamo īpašumu /adrese/ un sadalīt šo mantu pēc kopīpašuma dalīšanas noteikumiem, nosakot nekustamo īpašumu pārdot un no iegūtajiem naudas līdzekļiem vispirms dzēst nesegtās kredītsaistības par labu AS "SEB banka", bet atlikušos naudas līdzekļus sadalīt vienādās daļās starp pusēm; 3) atzīt par laulāto kopīgo mantu transportlīdzekli /TL marka/, valsts reģistrācijas Nr./reģistrācijas numurs/, un transportlīdzekli atstāt prasītājai, nosakot, ka prasītāja izmaksā atbildētājam naudas kompensāciju par viņa daļu laulāto kopīgajā mantā 750 *euro*.

[3] Puses tiesā iesniegušas izlīgumu un tiesas sēdē lūgušas to apstiprināt, izbeigt tiesvedību daļā par uzturlīdzekļu piedziņu, bērnu dzīves vietas noteikšanu un par kopīgās mantas sadali.

[4] Ar Zemgales rajona tiesas 2021.gada 22.novembra spriedumu nospriests: 1) apstiprināt starp pusēm noslēgto izlīgumu; 2) izbeigt tiesvedību daļā par uzturlīdzekļu piedziņu, bērnu dzīvesvietas noteikšanu un kopīgās mantas sadali; 3) šķirt prasītājas un atbildētāja laulību; 4) pēc laulības šķiršanas /pers. A/ saglabāt uzvārdu "/Uzvārds/"; 5) piedzīt no /pers. B/ valsts labā aprēķināto valsts nodevas daļu 188,60 *euro* un izdevumu daļu par valsts nodrošināto juridisko palīdzību 60 *euro*, kopā 248,60 *euro*; 6) piedzīt valsts labā ar lietas izskatīšanu saistītos pasta izdevumus 10,69 *euro* no prasītājas un atbildētāja.

[5] Par Zemgales rajona tiesas 2021.gada 22.novembra spriedumu atbildētājs /pers. B/ iesniedza apelācijas sūdzību, norādot, ka pirmās instances tiesas spriedums tiek pārsūdzēts daļā, ar kuru tiesa piedzinusi no atbildētāja valsts labā valsts nodevu 188,60 *euro*.

Apelācijas sūdzība pamatota ar turpmāk norādīto.

[5.1] Atbildētājs uzskata, ka tiesa nepamatoti no viņa valsts labā piedzinusi valsts nodevu, ko nav maksājusi prasītāja. Ar tiesas spriedumu apstiprinātais izlīguma 11.punkts apliecina, ka abi laulātie, lietas dalībnieki šajā lietā ir atzinuši, ka uz prasības celšanas laiku par uzturlīdzekļu piespiedu piedziņu atbildētājs labprātīgi ik mēnesi veica uzturlīdzekļu maksājumus abu nepilngadīgo meitu uzturam Ministru kabineta noteikumos Nr.37 "Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam" noteiktajā apmērā un uz prasības celšanas laiku uzturlīdzekļu parāda nebija.

[5.2] Atbildētājs nevar piekrist tam, ka no viņa valsts labā tiek piedzīta valsts nodevas samaksa par labprātīgi maksātiem uzturlīdzekļiem, t.i., ka prasītāja ir cēlusi nepamatotu uzturlīdzekļu piespiedu piedziņas prasījumu.

[5.3] Tiesa, apstiprinot izlīgumu un pamatojoties uz Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, piedzenot no atbildētāja valsts nodevu, faktiski nepamatoti radījusi atbildētājam nelabvēlīgas finansiālās sekas noteiktā maksājuma veidā. Tikai tas, ka puses lietā ir noslēgušas izlīgumu, tai skaitā arī par uzturlīdzekļiem, atbildētāja ieskatā neatbrīvo tiesu no visu ar izlīgumu pielīgto nosacījumu izvērtēšanas. Prasītāja ar izlīgumu atzinusi uzturlīdzekļu saņemšanu no atbildētāja un uzturlīdzekļu parāda neesamību uz prasības celšanas dienu, tiesai bija taisnīgi jālemj jautājums par to, vai situācijā, kad prasījums ir bijis nepamatots, bet noregulēts nevis ar prasības apmierināšanu, bet ar izlīgumu, ir pamats Civilprocesa likuma 42.panta pirmās daļas piemērošanai. Minētā norma paredz tiesas izdevumu piedziņu, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriešanu no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai.

[5.4] Atbildētājs ieguvis nelabvēlīgas sekas, jo nepamatotā uzturlīdzekļu prasījuma daļā ar prasītāju noslēdzis izlīgumu un tiesvedība par uzturlīdzekļiem izbeigta. Pēc būtības prasījums par uzturlīdzekļiem tiesā, izbeidzot tiesvedību, būtu pielīdzināms Civilprocesa likuma 42.panta otrajā daļā esošajām sekām – uzturlīdzekļu prasījums atstāts bez izskatīšanas.

[5.5] Tāpat atbildētāja ieskatā aprēķinātā valsts nodevas daļa nevar tikt atzīta par atbilstošu Latvijas Republikas Satversmes 91.pantā deklarētam pamatprincipam, ka visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā.

Jāņem vērā, ka prasības celšana par uzturlīdzekļu piedziņu pēc savas būtības nebija pamatota, jo atbildētājs labprātīgi maksāja uzturlīdzekļus abām meitām un parāda nebija, kā arī pati prasītāja neuzturēja meitu /pers. C/, kad meita sāka dzīvot patstāvīgi pie atbildētāja, lai gan atbildētājs turpinājis maksāt prasītājai uzturlīdzekļus otrai meitai. Līdz ar to valsts nodevas piedziņa nevar tikt uzskatīta par taisnīgu attieksmi pret atbildētāju.

[5.6] Atbildētājs lūdz apelācijas sūdzību izskatīt rakstveida procesā.

[6] Civillietu tiesas kolēģija, ievērojot valstī noteiktos epidemioloģiskos drošības pasākumus, konstatējusi, ka konkrētajā civillietā ir iespējams nodrošināt lietas dalībnieku procesuālo tiesību ievērošanu, un noteikusi civillietas izskatīšana rakstveida procesā. Pamatojoties uz Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 10.pantu, tiesa atzinusi, ka lieta izskatāma rakstveida procesā 2022.gada 8.martā. Par civillietas iztiesāšanu rakstveida

procesā lietas dalībnieki informēti laikus un Civilprocesa likuma 56.pantā noteiktajā kārtībā.

Motīvu daļa

[7] Tiesa, pārbaudījusi un novērtējusi pierādījumus lietā, apelācijas sūdzības motīvus, atzīst, ka apelācijas sūdzība ir apmierināma daļēji.

[8] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 426.panta pirmo daļu apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts sūdzībā.

No apelācijas sūdzības izriet, ka atbildētājs Zemgales rajona tiesas 2021.gada 22.novembra spriedumu ir pārsūdzējis daļā par piedzīto valsts nodevu 188,60 *euro*.

Pirmās instances tiesas spriedums daļā par tiesas izdevumu daļas par valsts nodrošinātās juridiskās palīdzības izdevumu 60 *euro* un pasta izdevumu 10,69 *euro* piedziņu no atbildētāja, kā arī par izlīguma apstiprināšanu un laulības šķiršanu nav pārsūdzēts un ir stājies spēkā.

Prasītāja pirmās instances tiesas spriedumu nav pārsūdzējusi.

[9] Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktā noteikts, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu prasības summa ir maksājumu kopsumma par vienu gadu. Pirmās instances tiesa spriedumā norādījusi, ka uzturlīdzekļu gada summa ir 1548 *euro* (129x12) un no atbildētāja piedzenamās valsts nodevas apmērs atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta "a" apakšpunktam ir 232,20 *euro*. Civillietu tiesas kolēģija konstatē, ka prasītāja lūgusi piedzīt uzturlīdzekļus diviem bērniem, katram 129 *euro*, tādejādi uzturlīdzekļu gada summa būtu 129x12x2=3096 *euro.*

Pirmās instances tiesa spriedumā noteikusi, ka no atbildētāja valsts labā piedzenama puse no iepriekš nesamaksātajiem tiesas izdevumiem - valsts nodeva par prasību par laulības šķiršanu un valsts nodeva par prasību par uzturlīdzekļu piedziņu 145+232,20 *euro* = 377,20 *euro* : 2 =188,60 *euro*.

[10] Zemgales apgabaltiesa atzīst, ka atbildētāja apelācijas sūdzība ir pamatota daļēji turpmāk norādīto argumentu dēļ.

Lietā nav strīda, ka prasītāja lietā bija atbrīvota no tiesas izdevumu samaksas (lietas 3.lapa).

Atbilstoši Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 2.punktam par prasības pieteikumu laulības šķiršanas lietā maksājama valsts nodeva 145 *euro*.

Kā redzams no pirmās instances tiesas sprieduma, tiesa atzinusi, ka atbildētājam maksājamās valsts nodevas daļa par laulības šķiršanas prasību ir 72,50 *euro*, kas ir 50% no likumā noteiktās valsts nodevas summas 145 *euro.*

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 242.panta 3.punktu tiesa, taisot spriedumu laulības šķiršanas lietā, sadala starp pusēm tiesāšanās izdevumus [..], ņemot vērā viņu materiālo stāvokli.

Tiesa atzīst, ka, ievērojot to apstākli, ka abas puses piekritušas laulības šķiršanai, lūdza tiesu laulību šķirt, kā arī ievērojot pušu mantisko stāvokli – no atbildētāja piedzenama valsts nodeva valsts ienākumos 72,50 *euro*. Prasītāja, ceļot prasību, no tiesas izdevumu samaksas ir atbrīvota, ievērojot viņas trūcīgo mantisko stāvokli, līdz ar to prasītājas tiesas izdevumus par valsts nodevu par laulības šķiršanu šajā lietā uzņemas valsts.

Līdz ar to apelācijas sūdzība daļā par tiesas izdevumiem 72,50 *euro* – valsts nodevu par laulības šķiršanu, kas piedzīti no atbildētāja, ir nepamatota un noraidāma.

[11] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta piekto daļu, ja tiesa apstiprina izlīgumu un izbeidz tiesvedību lietā, tiesas izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš, piespriežami no abām pusēm valsts ienākumos vienādā apmērā, ja izlīgumā nav noteikts citādi.

[11.1] No pušu iesniegtā izlīguma redzams, ka prasītāja piekrīt un atzīst, ka uz prasības celšanas brīdi nav pastāvējis uzturlīdzekļu parāds, uzturlīdzekļi prasības pieteikumā norādītajā apmērā tika maksāti labprātīgi. Turklāt izlīgumā puses vienojušās, ka katrs no vecākiem nodrošinās uzturu bērnam, kurš dzīvo pie attiecīgā vecāka, un puses viena otrai uzturlīdzekļus nemaksās.

Šādos apstākļos tiesa konstatē, ka ne prasības celšanas brīdī, ne arī vēlāk starp pusēm nebija strīda par uzturlīdzekļiem bērnu uzturēšanai. Līdz ar minēto nav tiesiska pamata konstatēt atbildētāja īstenotu bērnu tiesību uz uztura saņemšanu aizskārumu. Atbildētājs nav devis iemeslu prasības par uzturlīdzekļu piedziņu celšanai.

[11.2] Šādos apstākļos Civillietu tiesas kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesa kļūdaini piemērojusi procesuālo tiesību normu par tiesāšanās izdevumu piedziņu un nepamatoti piedzinusi valsts nodevu par prasību daļā par uzturlīdzekļu piedziņu. Valsts nodeva par prasību daļā par uzturlīdzekļu piedziņu no atbildētāja nav piedzenama.

[12] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājam nosakāms 10 dienu sprieduma labprātīgas izpildes termiņš.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 432.- 434.pantu Zemgales apgabaltiesa

nosprieda

apmierināt daļēji atbildētāja /pers. B/ apelācijas sūdzību.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts ienākumos valsts nodevu 72,50 *euro*.

Valsts ienākumos piedzenamās valsts nodevas samaksa veicama, norādot sekojošus rekvizītus: saņēmēja iestāde – Valsts kase, reģistrācijas Nr. /reģistrācijas numurs/, konta Nr. /konta numurs/, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis – norādāmi personas dati, valsts nodeva tiesu iestādēs.

Noteikt termiņu /pers. B/ sprieduma daļā par valsts nodevas samaksu labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanas dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt kasācijas kārtībā Senāta Civillietu departamentā trīsdesmit dienu laikā no sprieduma sastādīšanas datuma, iesniedzot kasācijas sūdzību Zemgales apgabaltiesas Aizkraukles tiesu namā.

Spriedums sastādīts 2022.gada 6.aprīlī.

Tiesnese referente I.Belicka

Tiesnese I.Skudra

Tiesnesis E.Lenšs